

נתיב הלמידה המתחדשת תולדות ישראל - עצמאי

בנתיב זה יוכלו המורים לכוון את הוראתם ואת למידת התלמידים לרמה המקצועית הנדרשת תוך כדי שמירה הן על הסטנדרט והן על האוטונומיה שלהם בתכנון הלמידה ההוראה והערכה בדרך המיטבית.

עקרונות והדגשים:

1. הלמידה המתחדשת מציעה למורים לבנות תהליכי הוראה, למידה והערכה מותאמים להם ולתלמידיהם בתוך מתן דגש על קידום יכולות התלמידים ומיומנויות הלמידה שלהם.
2. לאורך תהליך הלמידה ישבצו המורים **משימות** שבעזרתן יוכלו להעריך את **התקדמות** התלמידים, את **הידע** ואת **המיומנויות** שלהם.
3. המטלות יהיו משלושה סוגים:
 - א. **מבחן** המסכם ידע ומיומנויות (השאלות במבחנים אלה דומות לשאלות הבגרות)- המבחן ידגם בבקרה מדגמית
 - ב. **שתי מטלות גנריות** לבחינת יכולות הלמידה העצמאית והשיתופית של התלמידים בשילוב מיומנויות למידה מתקדמות- יפורסמו תבניות למטלות לתוכן ייצוק המורה את התכנים שבחר. לתבניות אלה יהיה מחוון בדיקה אחיד- מטלות אלו ידגמו בבקרה מדגמית.
 - ג. **3-5 מטלות נוספות** בהמלצת מדריכות תחום הדעת או מטלות שחיבר המורה עצמאית.

שימו לב:

- כדי לשמור על סטנדרט אחיד תתקיים בקרה מדגמית על המבחנים ועל המטלות. **כיתות שלא יעמדו בסטנדרט הנדרש יידרשו לתהליכי בקרה נוספים.**
- לא ייקבע תאריך אחיד לביצוע המטלות, אך ייקבע תאריך סופי להגשת משימות במערכת, שאחריו תבצע הבקרה.
- 4. השקלול הסופי של הציון יהיה באופן הבא:
 - 60% - הערכות מבוקרות:**
 - 30% מבחן 15% מטלה גנרית אישית 15% מטלה גנרית שיתופית
 - 40% - 3-5 מטלות בית ספריות**
- 5. תכנית הלמידה המוצעת הינה בהיקף של 1.5 יח"ל. (העבודה המסכמת מהווה 0.5 יח"ל). שעות הלמידה הן 5 ש"ש לטובת הלמידה המתחדשת במהלך כיתות י"א או י"ב. בנוסף, 1 ש"ש תוקצה לטובת העבודה המסכמת בתחום הדעת בכיתה י"א או י"ב ע"פ החלטת ביה"ס.

נתיב הלמידה המתחדשת - תולדות ישראל - עצמאי חטיבות לימוד

מסמך זה מפרט את הנושאים שיש ללמד ומאפשר למורים מרחב בחירה.

בנתיב זה נושאי הלימוד מחולקים לשלוש חטיבות

במהלך הלמידה ידרשו התלמידים לבצע **שלוש** משימות מבוקרות (מבחן, מטלה גנרית אישית ומטלה גנרית שיתופית). יש לוודא כי הבחינה מתייחסת לחטיבה אחת מתוכנית הלימודית והמטלות הגנריות לחטיבה אחת. כמו כן, ידרשו התלמידים ל-3-5 משימות בית ספריות מהחטיבה עליה לא ביצעו משימות מבוקרות.

הצעת לתכנון חטיבות הלימוד:

א. חטיבה ראשונה- תנועות ושיטות בעם ישראל במאה ה-18 ובמאה ה-19 יהדות התפוצות-

משימות בית ספריות

ב. חטיבה שניה-ארץ ישראל-בחינה מבוקרת

ג. חטיבה שלישית-שנאת ישראל ואנטישמיות מודרנית- 2 מטלות גנריות- מטלה אישית ומטלה שיתופית

חטיבה ראשונה

תנועות ושיטות בעם ישראל במאה ה-18 ובמאה ה-19

יהדות התפוצות

תתי נושאים	נושא הלימוד
<ul style="list-style-type: none"> • תהליך האמנציפציה והשפעתו על היהודים. • הקשר בין האמנציפציה לתנועת ההשכלה והמהפכה הצרפתית. • הדגמת האמנציפציה בשתי מדינות: צרפת אוסטריו או הולנד. 	<p>סקירה כללית כרקע למצב היהודים במאות ה-17 וה-18 במזרח אירופה ובמערבה:</p>
היהודים במערב אירופה ובמרכזה:	
<ul style="list-style-type: none"> • האמנציפציה המדינית והחברתית: הגדרה, השפעה על היהודים ודעת גדולי ישראל • הקשר בין האמנציפציה לתנועת ההשכלה. • ההשכלה: מנדלסון ותלמידיו, שיטתם ופעולותיהם להפצת ההשכלה. • השפעת השלטונות על ההשכלה (לדוגמא: כתב הסובלנות) • השינויים של הרפורמים: <ul style="list-style-type: none"> • סדרי בית הכנסת, • חינוך וקהילה. • תגובת גדולי ישראל. • ועידות הרפורמים ותוצאותיהן. התבוללות ונישואי תערובת. • חכמת ישראל: רקע, מטרות ואישים. 	<p>א. ההשכלה:</p> <p>בנושא זה יש ללמד 3 מתוך 4 תתי הנושאים</p>

<ul style="list-style-type: none"> • החת"ם סופר : דרכו ופעילותו, הפרדת הקהילות בהונגריה. • הרב הירש : דרכו ופעילותו, הפרדת הקהילות בגרמניה. 	<p>ב. מאבק גדולי ישראל בהשכלה, באמנציפציה וברפורמה</p>
<p>מזרח אירופה</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • מצב היהודים במזרח אירופה ערב תנועת החסידות. • ה"בעל שם טוב" - מייסד תנועת החסידות . • יסודות ועקרונות תנועת החסידות. • מפיצי החסידות: יש ללמד 4 מתוך 6 מפיצי החסידות <ul style="list-style-type: none"> ○ רבי דוב בער-המגיד ממזריטש . ○ רבי אלימלך מליז'נסק. ○ רבי יעקב יוסף –התולדות יוסף. ○ רבי לוי יצחק מברדיצ'ב. ○ רבי שניאור זלמן מלאדי. ○ רבי נחמן מברסלב. • שושלת חסידית אחת מבין החסידות הבאות : גור, קרלין, חב"ד, ברסלב, ויזניץ, בעלז, צאנז - ייחודיות ואישים מרכזיים. 	<p>א. תנועת החסידות</p> <p>יש ללמד 3 מתוך 5 תתי נושאים</p>
<ul style="list-style-type: none"> • הגר"א- דרכו מורשתו ותלמידיו : <ul style="list-style-type: none"> • בנו רבי אברהם. • רבי חיים מוולוז'ין . • רבי מנחם מנדל משקלוב. • רבי ישראל משקלוב. • וולוז'ין – אם הישיבות, תולדותיה , אישים בתקופות שונות : רבי יצחק מוולוז'ין, הנצי"ב-רבי נפתלי צבי ברלין ורבי חיים סלובייצ'יק. • סגירת ישיבת וולוז'ין. • תולדות אחת הישיבות החדשות לאחר סגירת ישיבת וולוז'ין עד שנת תש"י : מיר, טלז', סלבודקה, פונוביז'. 	<p>ב. הגר"א דרכו, מורשתו ותלמידיו</p> <p>ג. עולם הישיבות החדשות</p> <p>יש ללמד 2 מתוך 3 תתי נושאים</p>
<ul style="list-style-type: none"> • מהות התנועה והרקע להקמתה. • ר' ישראל מסלנט – דרכו ופעולותיו. • זרמים בתנועת המוסר : קלם, נובהרדוק וסלבודקה. 	<p>ד. תנועת המוסר :</p> <p>יש ללמד 2 מתוך 3 תתי נושאים</p>

<u>יהדות התפוצות</u>	
<ul style="list-style-type: none"> • התפתחות התנועה הציונית. • תוכנית באזל. • זרמים בציונות. 	<p><u>הציונות</u></p>
<ul style="list-style-type: none"> • ארגונים מקומיים. <ul style="list-style-type: none"> ○ איחוד היהדות האורתודוקסית בגרמניה. ○ מחזיקי הדת בגליציה. • התארגנות אגודת ישראל: <ul style="list-style-type: none"> ○ רקע, מטרות ופעולות. ○ ועידת המבורג. ○ ועידת קטוביץ – (רבי יעקב רוזנהיים, החלטות עיקריות) ○ הכנסיות הגדולות עד מלחמת העולם השנייה (החלטות עיקריות). 	<p><u>התארגנות היהדות החרדית באירופה</u> <u>בשלהי המאה ה-19</u></p> <p>בנושא זה יש ללמד 2 מתוך 4 תתי נושאים</p>
<ul style="list-style-type: none"> • גדולי ישראל – המייסדים והמשתתפים: <ul style="list-style-type: none"> ○ רבי אברהם מרדכי אלטר – ה"אמרי אמת". ○ רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי מווילנא. ○ רבי ישראל מאיר הכהן מראדין – ה"חפץ חיים". ○ רבי מאיר שפירא – המהר"ם מלובלין – הדף היומי. 	
<ul style="list-style-type: none"> • החינוך החרדי בפולין בין שתי מלחמות עולם: <ul style="list-style-type: none"> ○ קשיי התקופה בחינוך הבנים, תלמודי תורה, ישיבת חכמי לובלין. ○ חינוך הבנות – תנועת "בית יעקב" יסודה והתפתחותה (גב' שרה שנירר). 	
<ul style="list-style-type: none"> • מצבם המדיני של היהודים בארצות האסלם – חוקי עומר ויחס השלטונות. 	<p><u>יהדות ארצות האיסלם (תימן, עירק, מרוקו)</u></p>
<ul style="list-style-type: none"> • מצבם הכלכלי – עיסוקי היהודים. 	<p>יש ללמד 4 מתוך 5 תתי נושאים</p>
<ul style="list-style-type: none"> • מצבם הרוחני: <ul style="list-style-type: none"> ○ המבנה הקהילתי והחיים בקהילה. ○ החינוך. ○ השפעת התרבות האירופאית – חדירת האליאנס (כל ישראל חברים) והמאבק נגדו. ○ שליחי דרבנן, עליות לארץ ישראל. 	

<p>• מושגים כלליים : חכם באשי, כתר ארם צובא.</p> <p>• גדולי ישראל ופעולותיהם - יש ללמד על 4 מתוך 9 גדו"י</p> <p><u>תימן</u> :</p> <ul style="list-style-type: none"> • רבי שלום שבזי. • רבי יחיא צלאח - המהרי"ץ. • רבי שלום שרעבי - הרש"ש. <p><u>בבל - עירק</u> :</p> <ul style="list-style-type: none"> • ר' עבדאללה סומך - ה"זבחי צדק". • רבי יוסף חיים – ה"בן איש חי". <p><u>צפון אפריקה - מרוקו</u> :</p> <ul style="list-style-type: none"> • רבי חיים בן עטר - ה"אור החיים". • רבי יעקב אבוחצירא - "אביר יעקב". • רבי רפאל ברוך טולדאנו. <p><u>טורקיה</u> : רבי חיים פלאגיי – החבי"ף,</p>	
<p>התפתחות המרכז היהודי בארה"ב ממחצית המאה ה-19 עד מלחמת העולם הראשונה :</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ המצב הכלכלי, החברתי והרוחני של היהודים בתקופה זו. (כולל הזרמים הרוחניים שקמו ביהדות ארצות הברית). ○ הפעילות לביסוס החינוך היהודי בארצות הברית. 	<p><u>יהדות ארצות הברית :</u></p>
<p>התפתחות יהדות ארצות הברית מתקופת מלחמת העולם השנייה :</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ הקמת המרכזים הרוחניים. ○ חצרות אדמו"רים : חב"ד, קלויזנבורג, סאטמר, באבוב.(נדרש חצר אחת) ○ התפתחות עולם הישיבות : רבי אהרון קוטלר ורבי משה פיינשטיין. ○ בית יעקב - הרבנית קפלן. ○ השפעה פוליטית וכלכלית של יהדות ארצות הברית והקמת ארגוני העזרה. 	

חטיבה שניה	
ארץ ישראל	
ארץ ישראל – ארץ הקודש - ישן מול חדש	
<p><u>מעמדה של האימפריה העות'מאנית – דפוסי שלטונה</u>, מעמד היהודים על פי תנאי עומר וחוק הקפיטולציות.</p> <p><u>האוכלוסייה היהודית : יש ללמד 3 מתוך 5 תתי נושאים</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • העדה הספרדית. • העדה האשכנזית- עליות חסידים, עליית תלמידי הגר"א. • עליית הרבנים מארצות המזרח: האור החיים והרש"ש. • בטול האיסור על ישיבת האשכנזים בירושלים • אישים ופועלים: <ul style="list-style-type: none"> ○ רבי חיים יוסף דוד אזולאי -החיד"א. ○ רבי מנחם מנדל מויטבסק. ○ רבי ישראל משקלוב. 	<p><u>המצב בארץ ישראל בשנים ת"ק- ת"ר</u> <u>(1740-1840):</u></p>
<p><u>הישוב היהודי בירושלים :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • הגידול באוכלוסייה. • העליות מאירופה ומצפון אפריקה. • העליות מגרמניה והונגריה. • התגברות העלייה ממזרח אירופה. 	<p><u>ארץ ישראל משנת ת"ר- תרע"ד (-1914</u> <u>1840):</u></p> <p><u>יש ללמד 3 מתוך 6 תתי נושאים</u></p>
<p><u>הכלכלה :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • הכוללים וכספי החלוקה. • הועד הכללי- כנסת ישראל ירושלים. • פקו"א (פקידים ואמרכלים). • התפתחות הדפוס והעיתונות. 	
<p><u>משה מונטיפיורי ופעולותיו</u></p>	
<p><u>היציאה מן החומות :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • גורמים , קשיים, יוזמות. • שכונות חדשות בי-ם : משכנות שאננים, נחלת שבעה, מאה שערים. • ההתיישבות ברחבי הארץ : ראש פינה ופתח-תקוה. 	

<p>מוסדות החינוך בירושלים: התמודדות עם חדירת ההשכלה ופני המיסיון.</p> <ul style="list-style-type: none"> • מוסדות: עץ חיים, חיי עולם, דורש ציון, בית היתומים דיסקין. • חדירת ההשכלה: למל, אווילינה דה רוטשילד, בתי יתומים. • המאבק על החינוך המקורי. • פעילות המיסיון על רקע קשיי פרנסה, בריאות ודיור והמאבק נגדו. 	
<p>מנהיגי הישוב ופעולותיהם:</p> <ul style="list-style-type: none"> • רבי שמואל מסלנט. • רבי יהושע לייב דיסקין- הרב מבריסק. • הרב יוסף חיים זוננפלד. • רבי יעקב שאול אלישר-ה"ישא ברכה". • רבי אברהם חיים גאגין-החכם באשי. 	
<p>היווצרות הישוב החדש:</p> <ul style="list-style-type: none"> • העלייה הראשונה. • עליית "חובבי ציון". • המושבות הראשונות. ○ הקשיים. ○ תרומתו של הברון רוטשילד- שיטת הפקידות, ניזקה הרוחני ותגובת גדולי ישראל. (פולמוס השמיטה) <p>העלייה השנייה:</p> <ul style="list-style-type: none"> • התיישבות שיתופית. • ייסודה של תל-אביב. • עליית התימנים. • מלחמת השפות ומסע התשובה. 	<p>העליות לפני מלחמת עולם ראשונה</p>

ארץ ישראל תחת שלטון המנדט הבריטי	
	<u>רקע: כיבוש ארץ ישראל ע"י הבריטים במהלך מלחמת העולם הראשונה.</u>
<ul style="list-style-type: none"> • סבלו של הישוב היהודי בארץ ישראל. • חלקו של הישוב היהודי במאמץ המלחמתי. • הצהרת בלפור : <ul style="list-style-type: none"> ○ מניעים. ○ תוכן. ○ השלכות. ○ דעת גדולי ישראל. 	<u>ארץ ישראל בתקופת מלחמת העולם הראשונה:</u>
<p>א. <u>מעבר בין משטר צבאי לשלטון אזרחי:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • ועד הצירים. • ראשית תקופת הנציבים. • המנדט ומשמעותו. <p>ב. <u>הסלמה ביחס הערבים ליהודים: פרעות תר"פ – תרצ"ו.</u></p> <p>ג. <u>החרפת המדיניות הבריטית עד לספר הלבן השלישי:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • ועדות חקירה. • הספרים הלבנים. <p>ד. <u>תגובות והתמודדות הישוב היהודי:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • התפתחות המחותרות • ראשית ההעפלה. • חומה ומגדל. 	<u>יחסי יהודים-בריטים-ערבים בתקופה שבין שתי מלחמות העולם:</u>
התפתחות הישוב היהודי בין שתי מלחמות עולם:	
<ul style="list-style-type: none"> • גורמים. • מאפיינים. • שמות (שלושה יישובים ושני מפעלים ו/ או מוסדות בכל עלייה). • תרומתם והשפעתם על התפתחות הישוב בארץ ישראל, תוך הדגשת התרחבות הישוב החרדי. 	<u>עליות שלישית, רביעית וחמישית – בכל עלייה:</u>
<ul style="list-style-type: none"> • מוסדות כנסת ישראל והועד הלאומי. • הסוכנות היהודית – אישורי עלייה. 	

<ul style="list-style-type: none"> • רבנות ירושלים. • הרבנות הראשית. 	<p><u>הקמת מוסדות הנהגת הישוב היהודי בארץ ישראל והפעילות לשמירת הצביון היהודי:</u></p> <p>יש ללמוד 2 מתוך 4 תתי נושאים</p>
<ul style="list-style-type: none"> • חוקת הקהילות. • חינוך. 	
<ul style="list-style-type: none"> • אישים ופועלים: <ul style="list-style-type: none"> ○ הרב שלמה אליעזר אלפנדרי ה"סבא קדישא", ○ הרב אברהם יצחק הכהן קוק, ○ פרופסור יעקב ישראל די-האן, ○ רבי משה בלוי. 	<p><u>א"י ממלחמת העולם השנייה ועד להקמת המדינה:</u></p> <p>יש ללמוד 2 מתוך 4 תתי נושאים</p>
<p><u>א. הדילמה של הישוב : שיתוף פעולה או מאבק בבריטים בתקופת המלחמה:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • שיתוף הפעולה עם הבריטים: <ul style="list-style-type: none"> • הקמת הפלמ"ח. • כ"ג יורדי הסירה. הצנחנים . • הבריגדה. • המאבק בבריטים: <ul style="list-style-type: none"> • העפלה- האוניות פטריה וסטרומה. • לח"י והכרזת המרד ע"י האצ"ל. 	
<p><u>ב. הפעילות המדינית לקראת עצמאות מדינת ישראל בשנים 1945-1948:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • מדיניות ביון – המשך הספר הלבן השלישי. • ועדת החקירה האנגלו-אמריקאית. • ועדת האו"ם – אונסקו"פ- כ"ט בנובמבר. 	
<p><u>ג. החרפת המאבק בבריטים בין השנים 1945-1948 בתחום:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • ההעפלה. • ההתיישבות. • תנועת המרי העברי ופעילות המחתרות. 	
<p><u>ד. מלחמת השחרור – תש"ח:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>שלב ראשון</u>: מההצבעה באו"ם עד הכרזת העצמאות: 	

<ul style="list-style-type: none"> ○ מצב הישוב היהודי (קשיים כלכליים, מוראליים, ביטחוניים ומדיניים) ○ המאבק על ירושלים ועל הדרך אליה. ○ המפנה הראשון – מבצע נחשון. ○ נפילת העיר העתיקה. ● שלב שני: מהכרזת המדינה עד הסכמי שביתת הנשק: <ul style="list-style-type: none"> ○ חידוש פלישת צבאות ערב. ○ ההתארגנות בהפוגה הראשונה. ○ השינויים במערכה בקרבות עשרת הימים. ○ מבצעים אחרונים לשחרור הנגב (לדוגמא: מבצע יואב, ומבצע עובדה). ○ הסכמי שביתת הנשק. 	
מדינת ישראל - מהכרזת המדינה בה' באייר תש"ח עד לאחר מלחמת יום הכיפורים	
<ul style="list-style-type: none"> ● פרשיות מרכזיות: השילומים, פרשת קסטנר ומשפט אייכמן. ● גלי העלייה: (א 1948-1951 ב 1951-1960 - היקפם ומאפייניהם). ● הקשיים וההתמודדות בקליטת העלייה: דיור, כלכלה, חברה וחינוך. ● פתרונות: מדיניות הצנע, מחנות העולים, מעברות, עיירות ישראל שנייה. 	<p>הכרזת המדינה והקמת מוסדות שלטון.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● ביטול הזרמים בחינוך והקמת החינוך העצמאי. ● בעיית הגיוס וגזירת גיוס הבנות. 	<p>המאבק על נפש הילד במחנות העולים:</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● הסכם הסטטוס-קוו. ● התפתחות החינוך: החינוך העצמאי, חינוך הבנים, חינוך הבנות, ישיבות חדשות. ● התפתחות מקומות ישוב לציבור החרדי. ● גדולי ישראל: יש ללמוד 3 מתוך 7 גדו"י ● רבי אברהם ישעיהו קרליץ - "החזון איש". ● האדמו"ר רבי אהרון רוקח מבעלזא. ● רבי דוב בעריש ווידנפלד - הרב מטשעבין. ● רבי יוסף שלמה כהנמן - הרב מפונוביז'. 	<p>היהדות החרדית במדינת ישראל:</p>

<ul style="list-style-type: none"> • רבי יצחק זאב סלובייצ'יק - הרב מבריסק. • רבי ישראל אלתר האדמו"ר מגור - "הבית ישראל". • רבי עזרא עטייה – "המורה". 	
<p style="text-align: center;"><u>הסכסוך הערבי ישראלי:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>מוקדים</u>: בעיית הפליטים, סכסוך המים, בעיית הגבולות, יסוד הפת"ח, הקמת אש"ף, האמנה הפלסטינית. • <u>מלחמות בין ישראל למדינות ערב</u>: מבצע קדש, מלחמת ששת הימים, מלחמת יום הכיפורים. – בכל מלחמה: רקע, גורמים, ותוצאות. 	<p style="text-align: center;"><u>מדיניות חוץ ובטחון של מדינת ישראל עד למלחמת יום הכיפורים:</u></p>

חטיבה שלישית	
שנת ישראל ואנטישמיות מודרנית	
<ul style="list-style-type: none"> ● גילויי שנאת ישראל: <ul style="list-style-type: none"> ○ תחום המושב. ○ גירוש מהכפרים. ○ הגבלות פרנסה. ○ קנטוניסטים. ○ גזירת השקולעס. ○ סופות בנגב. ○ פרעות קישיניב. ○ חוקי מאי. ○ גירוש יהודי מוסקבה. ○ המאות השחורות. ○ משפט בייליס. 	<p><u>מדיניות שנאת ישראל בתקופת שלטון הצארים ברוסיה</u></p>
<ul style="list-style-type: none"> ● ההגירה ההמונית מרוסיה: <ul style="list-style-type: none"> ● סיבות. ● כיוונים ● אופי. ● קשיי הקליטה במרכזים החדשים. 	<p><u>היהודים תחת השלטון הקומוניסטי מ-1917</u></p>
<ul style="list-style-type: none"> ● מאבק הקומוניזם לעקירת היהדות – היבסקציה, רדיפות סטלין. ● תגובת היהודים לרדיפות סטלין ומסירות הנפש לקיום מצוות במחתרת. 	<p><u>אנטישמיות מודרנית מסוף המאה ה-19 ובתחילת המאה ה-20:</u></p>
<ul style="list-style-type: none"> ● הגדרת המושג אנטישמיות מודרנית ומאפייניה. ● הביטויים וההפצה של האנטישמיות המודרנית: <ul style="list-style-type: none"> א. <u>אנטישמיות פוליטית:</u> <ul style="list-style-type: none"> ● מפלגות. ● תעמולה. ● ספרות ועיתונות. ● קונגרס האנטישמיים. ב. <u>עלילות דם:</u> <ul style="list-style-type: none"> ● עלילת דמשק. 	<p><u>אנטישמיות מודרנית מסוף המאה ה-19 ובתחילת המאה ה-20:</u></p>

<ul style="list-style-type: none"> • טיסה –אסלר. • משפט בייליס. • משפט דרייפוס. • הפרוטוקולים של זקני ציון. 	
<u>חורבן יהדות אירופה</u>	
<ul style="list-style-type: none"> • הנסיבות שהביאו לעלית הנאצים לשלטון בגרמניה והתבססות שלטונם. • יהודי גרמניה הראשונים במלכודת: השלבים במדיניות האנטי-יהודית בגרמניה, אוסטריה וצ'כוסלובקיה משנת תרצ"ג - תרצ"ט (1933 - 1939): <ul style="list-style-type: none"> • תעמולה. • תהליך החקיקה. • הבידוד • העידוד להגירה. • המעבר לאלימות. • ליל הבדולח, משמעותו והשלכותיו. • תגובת יהודי גרמניה. • התארגנות פנים יהודית וקהילתית.. • עצומת החוגים החרדים והתמודדות עם גזירת השחיטה. • בעיית ההגירה וועידת אוויאן. 	<p><u>המשטר הנאצי בגרמניה והיהודים עד תרצ"ט (1939)</u></p>
<p>א. מהלכים עיקריים במלחמת העולם השנייה 1939-1945.</p>	<p><u>מלחמת העולם השנייה והפתרון הסופי:</u></p>
<p>ב. המדיניות נגד היהודים :</p> <ul style="list-style-type: none"> • פולין: כיבוש וחלוקת פולין, מדיניות הגטואיזציה, תנאי החיים בגטאות, יודנראט. • הפלישה לברית המועצות וראשית הרצח ההמוני. • ועידת ואנזה. • מחנות הריכוז וההשמדה. • חיסול הגטאות והשילוחים למוות, צעדות המוות. • שיתוף הפעולה של האוכלוסייה המקומית בביצוע ההשמדה. 	

<ul style="list-style-type: none"> • הגירושים ממערב אירופה. • יהודי צפון אפריקה בתקופת השואה: ג'רבה, לוב. • כיבוש הונגריה וגורל היהודים (כולל פעולות ההצלה). 	
<ul style="list-style-type: none"> • קידוש ה' בחיים בגטאות ובמחנות פולין וליטא. • הנהגה רבנית: הרב מנחם זמבה, הרבי מפיאסצנה, רבי אלחנן וסרמן. • תפילה ולימוד. • שו"תים כדוגמאות להתמודדות. • סעד ועזרה. • שמירה על הצלם היהודי, הלוח היהודי, חגים במחנה, עזרה הדדית 	<p><u>קידוש ה' – בחיים ובמוות</u></p>
<ul style="list-style-type: none"> • ניסיונות הצלה של קבוצות ויחידים על ידי יהודים: <ul style="list-style-type: none"> ○ הרב מיכאל דוב וייסמנדל ○ משפחת שטרנבוך. ○ ועד ההצלה של אגו"י בארץ ובארה"ב, • ניסיונות הצלה על ידי לא יהודים - חסידי אומות העולם, והעם הדני. • הצלת הישיבות (מיר) והאדמו"רים- גור, בעלז וקלויזנבורג. • בריחה ליערות (פרטיזנים), החיים במסתור. • מרד גטו ורשה. • שיקום היהדות החרדית בתום המלחמה, האדמו"ר מקלויזנבורג ופועלו. 	<p><u>דרכי התמודדות:</u></p>
<ul style="list-style-type: none"> • עמדת מדינות הברית ביחס להצלת יהודים. 	<p><u>עמדת העולם החופשי ביחס להצלת</u></p>
<ul style="list-style-type: none"> • עמדת המנהיגות הציונית. 	<p><u>היהודים:</u></p>
<ul style="list-style-type: none"> • מחנות עקורים. 	<p><u>העולם היהודי אחרי החורבן:</u></p>
<ul style="list-style-type: none"> • כיווני הגירה והשאיפה לעלות לארץ ישראל. 	